

Tina Šifrer Gazvoda | Osnovna šola Stražišče Kranj

Gledališki dan

Theatre Day

Izveleček

Ključne besede:
dramatizacija, lutke,
dramska igra

Vsem dobro znan rek *Učimo se vse življenje* ne izključuje niti učiteljev. Četudi več let zapovrstjo poučujemo iste vsebine, se vedno znova kalimo v svojih pristopih, uveljavljamo nove ideje in izboljšujemo stare. V času, ko so zaradi epidemičnih razmer usmeritve o izvajanju pouka drugačne od običajnih, smo k vsebinskim spremembam pouka še dodatno spodbujeni. Ena od začasnih, a za učitelja velikih sprememb, je tudi način izvajanja dni dejavnosti – potekali naj bi v šolskih prostorih. S tem se učencem zagotovi varne mehurčke, saj ostajajo v svojih razredih. Z vidika pedagoškega procesa so zato učenci marsikdaj prikrajšani za doživetja, ki bi jih zunanje ustanove lahko nudile, saj je ravno to ena ključnih prednosti izven šolskih dni dejavnosti. Vendar se učitelji tudi v tej situaciji znamo na pouk prilagoditi razmeram. V članku opisujem, kako smo v 5. razredu gledališče pripeljali v svoje razrede, ko nismo smeli obiskati prave gledališke predstave.

Abstract

Keywords:
dramatization, puppets,
drama play

The well-known adage *We never stop learning* also applies to teachers. Namely, despite teaching the same content for years on end, we always aspire to refine our methods, implement fresh ideas, and improve the old ones. At a time when the epidemic situation has been reshaping education, teachers are further encouraged to alter learning content. One of the temporary yet drastic changes are associated to the days of activities, which are to be conducted on school premises. This ensures safe clusters of pupils, who remain in their classrooms throughout the school day. From the pedagogical point of view, however, this deprives them of the experiences that other public institutions could offer and which represent one of the key advantages of out-of-school activity days. Even so, teachers are able to adapt their instruction to exceptional circumstances. To exemplify this, the article describes how theatre was brought into the classroom when fifth graders could not be taken to the theatre.

1 Uvod

Ze pred razcvetom nalezljivega virusa smo učiteljice razrednega pouka na naši šoli opazale, da se učenci zelo redko udeležujejo kulturnih dogodkov, med katere spada tudi obisk gledališča. Za veliko večino so bili edini tovrstni obiski izvedeni znotraj šolskega programa. Razlogi za to so seveda različni, od finančnih do časovnih, pogosto gre tudi za pomanjkljivo zanimanje odraslih za kulturo. Zato učiteljice z veseljem organiziramo tovrstne dneve dejavnosti, ko učencem ponudimo kakovostne kulturne vsebine. V razredu sicer nimamo profesionalnih gledaliških igralcev, lahko pa učence spodbudimo, da se sami postavijo v vloge gledališnikov in jim na ta način skušamo približati kulturo.

2 Izvedba dneva dejavnosti

2.1 Uvod v delo

Kadar želimo z učenci kaj ustvarjati, moramo seveda naročiti material, ki ga bodo potrebovali za delo. Že ta trenutek lahko izkoristimo za usmeritev in motivacijo učencev k razmišljanju, kako in kaj bodo ustvarjali. Povemo jim, čemu bo dan dejavnosti namenjen in kašen je zastavljen cilj: napisati dramatizacijo danemu besedilu in izdelati ujemajoče gledališče z lutkami. Učence predhodno tudi razdelimo v skupine, da si bodo ideje lažje zastavili.

Za svoj Gledališki dan sem učencem naročila: škatle, karton, paličice, lepilo, škarje, olfa nož in še kaj, kar se jim zdi uporabno.

En teden pred dnevom dejavnosti sem učencem doživeto prebrala pesem Rdeča kapica in volk Roalda Dahla. Lahko so se jo naučili na pamet in jo deklamirali pred razredom. S tem sem njihovo domišljijo že dodobra ogrela za glavno dejanje.

2.2 Seznanitev s pravljico

Pri dramatizaciji je najbolje, da izhajamo iz pravljice, ki jo učenci dobro poznajo. Prva možnost je, da jo že predhodno obravnavamo pri pouku slovenščine. Druga možnost je, da izberemo popularno pravljico. Sama sem storila slednje in izbrala kar Rdečo kapico bratov Grimm. Učencem sem jo prebrala, da so se spomnili natančne vsebine. Nato sem jim predstavila še različico, ki jo je napisal Boštjan Gorenc – Pižama: Pozabljiva kapica. Predvajala sem njegov posnetek, ko avtor sam javnosti

pripoveduje pravljico. S tem sem učence spodbudila, da so o dramatizaciji začeli razmišljati odprto, se zavedali pomembnosti humornih vložkov, ki občinstvo, še posebej njihove starosti, močno spodbudijo k poslušanju. Pogovorili smo se tudi o razlikah med obema pravljicama.

2.3 Dramatizacija

Učence sem spodbudila k zbiranju idej. V skupinah so zapisali miselne vzorce o tem, kaj bi lahko vključili v svojo pravljico. Osredotočili so se na to, kako bo deklici ime, h komu bo odšla, kaj bo vzela s seboj, kakšen bo glavni razplet in kdo bo rešil situacijo. S tem so učenci že začrtali glavne smernice svoje zgodbe. Pri delu jih nisem omejevala, temveč sem pustila, da se znotraj skupine dogovorijo, katera izmed idej bo prevladala.

Po zbiranju idej sem učencem naročila, naj sestavijo kratko dramatizacijo in jo zapišejo tako, da vsaki vlogi dodelijo svoje besedilo. Na voljo so imeli eno šolsko uro. Najprej so besedilo zapisovali na list, nato so ga v končni obliki prepisali vsak v svoj zvezek. S tem sem jim zagotovila, da so vsi imeli dostop do svojih vlog, ki so jih kasneje zaigrali.

2.4 Izdelava gledališča in lutk

Končane dramatizacije smo za nekaj časa umaknili na stran. Učenci so se lotili izdelave gledališč. Najprej smo

Slika 1: Gledališče, ki so ga izdelale Lučka Komac, Zarja Gazič, Megi Bitenc, Cornelia Lea Ilenič.

skupaj pogledali nekaj fotografij s spleta, kakšen je gledališki oder, nato pa ga dopolnili še s pomanjšanimi verzijami, kakršne naj bi izdelali tudi sami. Pogovorili smo se o tem, na kaj morajo paziti. Učenci so sami ugotovili, da mora biti gledališče stabilno, da se med igranjem ne bo podiralo. Narejeno mora biti tako, da brez težav omogoča premikanje lutk. Nekateri med njimi so prišli na zamisel, da bi bila lahko scena premične in bi se tako lahko dogajanje selilo na različne kraje.

Zatem smo nekaj besed namenili še lutkam samim. Namignila sem, da je dan omejeno dolg, zato naj bodo lutke preprosto izdelane. Učenci s tem niso imeli težav, saj so se jim že pred dnevom samim porodile misli o lutkah na palčkah. Eden izmed njih si je celo natisnil figure, ki jih je moral samo še nalepiti na karton.

2.5 Igra

Pri izdelavi gledališč so bili učenci zelo iznajdljivi. Namenoma sem izbrala dramatizacijo z lutkami, saj sem s tem učencem odvzela breme, ki ga čutijo ob nastopanju pred razredom – lahko so bili skriti v ozadju, lutke pa so prevzele oder.

Navodil za preizkus svojih gledališč mi ni bilo treba dati, saj so učenci že sproti lutke pomikali po njih in preizkušali svoje vloge. Hkrati pa so se vedno znova vračali k izboljšavam gledališč, saj so sproti opazili pomanjkljivosti, ki jih je bilo treba odpraviti.

Ob koncu so učenci v skupinah zaigrali svoje *kapice*. Vse so bile zelo izvirne, posebej pa želim izpostaviti tri. Prva je ohranila naslov Rdeča kapica, druga ima malo drugačnega – Zelena kapica, tretja ima naslov Modra kapica in medved.

Priloga 1: Rdeča kapica

Rdeča kapica

Avtorji: Benjamin, Karolina, Jona, Ana, Matic

Nastopajo: Rdeča kapica, Volk, Coci, Policist

Nekoč, pred davnimi časi, je živela punčka po imenu Rdeča kapica. Po svetu je vozila rdeč kombi z napisom Coca-cola in prodajala gazirane pijače. Nekje na Kitajskem je srečala majhnega puhastega psa pasme pomeranec. Takoj ga je vzljubila in mu dala ime Coci. Odpeljala se je na Antarktiko in tam srečala krvoločnega sivega volka. Njen hobi je bil, da je delala gaziran sladoled.

Rdeča kapica: Sladoledi, okusni sladoledi in gazirane pijače!

Volk: Pozdravljena, saj ti si Rdeča kapica, kajne?

Coci: Vaf, vaf!

Rdeča kapica: Seveda sem Rdeča kapica, ali bi mogoče kaj spili ali se posladkali?

Volk: Seveda, enega pomeranca za na pot, prosim.

Rdeča kapica: Tega vam pa ne dam!

Volk: Si ga bom pa sam vzel! (Volk požre psa.)

Rdeča kapica: Smrk, smrk, kako si lahko tako zloben ...

Volk: Preprosto.

Rdeča kapica: Prijavila vas bom policiji!

Volk: Lahko, ampak me ne bo več tukaj.

Vsak odide v svojo smer. Čez nekaj časa Rdeča kapica pride nazaj s policijo.

Policist: Kje imate morilca?

Rdeča kapica: Tamle čez cesto je!

Volk: Joj, pa so me ujeli. Nič, staram se.

Policist nameri pištolo v glavo zoprne zverine in pokosmatež brž pogine.

Slika 2: Rdeča kapica.

Rdeča kapica: Petka.

S policistom si dasta petko, nato mu poda kokakolo in nazdravita.

Priloga 2: Zelena kapica

Zelena kapica

Avtorji: Jon, Jan, Sergej, Gaber, Mark, Nedeljko

Nastopajo: Zelena kapica, Čarovnica, Volk, Lovec, Babica

Pred davnimi časi se je Zelen kapica odpravila k babici na obisk. Na poti je srečala stojnico jabolk.

Zelena kapica: Kaj bi lahko babici kupila za darilo?

Čarovnica: Prodajamo sveža domača jabolka!

Zelena kapica: Jaz bi en ducat jabolk.

Čarovnica: To bo pet evrov, izvoli.

Zelena kapica: Hvala in adijo.

Eno uro kasneje.

Zelena kapica: O, kako sem lačna. Rada bi pojedla eno jabolko. Bom!

Zeleni kapici se je začelo vrteti in padla je v nezavest.

Volk: O, ne, Zelena kapica, ali si v redu?

Zelena kapica se ne odziva. Volk jo čez nekaj časa uspe zbuditi iz nezvesti.

Zelena kapica: Kaj se je zgodilo?

Volk: Nič hudega, padla si v nezavest.

Zelena kapica steče proč.

Volk: Še žal ti bo!

Zelena kapica: Nič mi ne bo žal, ker grem po lovca, saj vem, da si mi ti nekaj podtaknil!

Volk: Počakaj, nič ti nočem in nič ti nisem naredil. Prosim, ne pokliči lovca!

Zelena kapica: Ne verjamem ti.

Zelena kapica je zbežala globoko v gozd.

Zelena kapica: Lovec, lovec!

Lovec: Kaj je, Zelena kapica, zakaj me kličeš?

Zelena kapica: Zaradi volka.

Lovec: Povej, kaj je bilo?

Zelena kapica: Volk mi je podtaknil nekaj, da sem padla v nezavest.

Lovec: Kje se je to zgodilo?

Zelena kapica: Zgodilo se je v centru mesta.

Lovec: Kaj ti je dal?

Zelena kapica: Mislim, da jabolko.

Lovec: Našel ga bom in ubil.

Zelena kapica: Hvala! Grem k babici. Adijo!

Babica: Živijo, Zelena kapica.

Zelena kapica: Živijo!

Zelena kapica in babica v hiši jesta jabolka, volka pa medtem lovec po krivem ustrelil.

Slika 3: Zelena kapica.

Priloga 3: Modra kapica in medved

Modra kapica in medved

Avtorji: Žiga, Maj, Tai, Ožbolt, Urh

Nastopajo: Mami, Modra kapica, Medved, Dedek, Volk

Nekega dne je Modra kapica nabirala jabolka za dedka Richarda, ki je zelo bolan. Mami je vprašala, če gre lahko na vlak, ker dedi Richard živi v drugi državi.

Mami: Seveda, lepo, da se spomniš na svojega dedka.

Modra kapica: Hvala, mami.

Modra kapica se je eno uro peljala z vlakom Čuhijem. Izstopila je.

Modra kapica: Kakšen svež zrak! Sedaj pa samo še najdem zemljevid in poiščem najkrajšo pot do dedka.

Pol ure je hodila po gozdu in srečala medveda.

Medved: Živijo, punčka, kam si namenjena?

Modra kapica: Dedku Richardu nesem sveža jabolka.

Medved: Bi bila tako prijazna, da bi mi dala eno sveže jabolko?

Modra kapica: Z veseljem, videti si lačen.

Medved: Enkrat ti bom že vrnil uslugo!

Modra kapica: No, sedaj se mi mudi k dedku.

Prišla je do dedka.

Modra kapica: Dedek, sem že tu!

Dedek: Kar vstopi ...

Ko je Modra kapica zapirala vrata, je zagledala volka. Iztegnil je šapo in jo zgrabil.

Modra kapica: Na pomoč, volk me drži!

Volk: Takoj utihni, mala!

Iz strani pride medved in volka šavsne po obrazu. Volku kri teče po licih in počasi umira.

Modra kapica: Hvala, medved, vrnil si mi uslugo!

Medved: Ni zakaj, kapica.

Na koncu so dedek, medved in Modra kapica skupaj jedli piškote in ob tem pili mleko.

Slika 4: Modra kapica in medved.

2.6 Evalvacija

Po končanih nastopih smo se z učenci pogovorili o izvedbi. Najprej sem jih vprašala, kaj bi spremenili, če bi imeli na voljo več časa. Odgovori so se večinoma nanašali na spremembe gledališč in njihovih izboljšav. Nato smo se pogovorili o igri. Ugotovili so, da bi bila boljša, če bi se besedilo lahko naučili na pamet in ne bi brali iz zvezkov.

3 Sklep

Dan dejavnosti je učencem prehitro minil. Zaupali so mi, da so bili sprva, ko sem jih seznaniła z naslovom, navdušeni, da bodo obiskali gledališče in so bili ob novici, da bomo ostali v šoli, razočarani. Vendar so predpriprava z Dahlovo poezijo in predhodni pogovori o poteku dneva učence kljub temu zadosti motivirali, da so ob nastopu dneva znali v njem uživati in biti na vse ustvarjalni. Dejavnost bom zagotovo ponovila tudi kasneje, ko bomo smeli zapustiti šolske prostore. Dan dejavnosti bomo verjetno res raje porabili za obisk gledališča. Vendar bomo zgoraj opisane dejavnosti brez težav izvedli med poukom slovenščine in likovne umetnosti. Kaj ni delo učitelja čudovito?